

← [Forrige artikel](#)

Danmark. De første 1000 år

Kategori: [Anmeldelser](#)

Visninger: 540

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

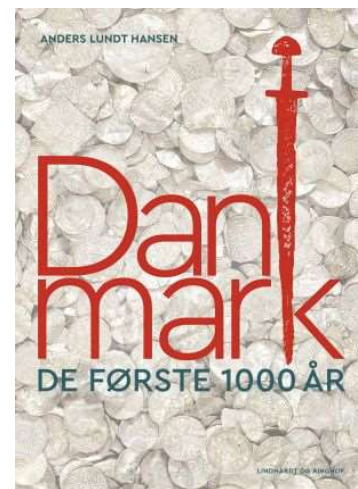
Anders Lundt Hansen

Danmark: De første 1000 år

Lindhardt og Ringhof. 400 sider. 329,95 kr.

Af Jørgen Stage Larsen

Anders Lundt Hansen (Herefter kaldet F) har skrevet om danernes første 1000 år, indtil riget blev centraliseret nok til, at det kan kaldes Danmark. F samler trådene fra den nyeste forskning og sammenfatter tidligere værker. Bogen er opdelt i århundreder med hver deres overskrift. Det giver et hurtigt overblik over afsnittets hovedhistorier, men er selvfølgelig ikke helt dækkende, idet de fleste overskrifter dækker over flere århundreder. F starter med år 400, hvor det formodes at danerne kom til Danmark, formentlig pga. Attilas invasion af Europa, der gav bølger helt herop. Odin er måske i virkeligheden en klon af Attila. År 1400 er kongemagten så konsolideret og landet så centraliseret at F mener at staten Danmark er skabt. Undervejs aflives nogle myter og andre mere eller mindre objektive konklusioner bringes på bane. Han krydrer endvidere faghistorien med et par gode skønlitterære fortællinger bl. a. om Harald Blåtand, Ulv og Harald Kesja. Der er kilder med kommentarer og register bagest. Fine Danmarkskort sætter byer og steder på plads i rette tid. Desværre mangler noter, der kunne have afhjulpet tvivlen på nogle af de nye mindre oplagte konklusioner.

Den gennemgående hovedtese er, at vi ikke kan kalde Danmark for en stat, men kun et stormandsnetværk indtil centraliseringen er fuldblyrdet ca. år 1400. Desværre er der en del knap så velfunderede konklusioner: eksempelvis at Gudme var den største by i Norden i 200 tallet. Udgravningerne i Odense (s.176) viser med al tydelighed at det kun er en lille del af fortiden, vi kender. Men der konkluderes alligevel ud fra det konkrete - og meget smalle - materiale. Det er en fælde næsten alle, der skriver om arkæologi falder i. Flere nye forskningsresultater omtales, men man mangler en uddybning, som et noteapparat kunne have afhjulpet. F kender nu herredernes alder, men den sættes underligt nok ikke i forbindelse med kongernes magtkonsolidering. Man kunne også have kommet med et forslag til, hvorfor der mon er 3-4 landsting i Danmark. Jeg savner endvidere omtale af anglernes udvandring til England, mordet på danskerne i England 1003, at Normannerne havde riddere med ved Hastings, og at Svend Estridsen tabte næsten alle kampe han deltog i, men det er selvfølgelig detaljer, som kan undværes, hvis man kender stoffet. Klientbegrebet sammenlignes med mafiaen, selvom romerne vel historisk set med fordel kunne have været brugt i

stedet. Godfred og Harald Blåtand myrdes af stormænd - men det kunne vel have været hhv. Karl d. Stores og Svend Tveskægs gerninger. At Edmund Jernside udfordrer sin fader, er ny viden for mig og ikke begrundet. Thyras førkristne navn nævnes, men ikke Godfreds og Edgar burde vel have heddet Ætling i stedet for Ædeling. Henrik af Sachsen omtales, som om han var sachser, men var vel franker. F har fint styr på de besværlige slægtsskaber i forbindelse med den engelske kongemagt i 1066, men med de nemme går det galt. Han får gjort Erik Klipping til barnebarn af sin fader, og håndfæstningen i 1282 skal han overholde for at blive konge, selvom han havde været konge siden 1259 og voksen siden 1267. Bengerd er pludselig fra Flandern - hun er jo portugesisk født - så det kræver vist en forklaring. Det kikser også med Henry 2, der jo er oldebarn af Vilhelm Erobreren, ikke tipoldebarn. Denne Vilhelm skulle endvidere have levet usædvanlig længe (59 år?). Af andre småforvirringer kan nævnes massakren på Gotland, som jo netop ikke var på Visbys byboere, men på Gotlands bønder. F er hård overfor tidligere tiders historieskrivning og mener, at vi i dag er bedre til at konkludere uden at være bundet af vores egen tid. Jeg kan have mine tvivl om dette er korrekt. Idag skal kvinderne jo skrives ind i snart sagt alle fortællinger, selvom deres roller mange steder var perifer. Sagnene er tidligere blevet aflivet, men er i den nære fortid blevet genoplivet. Nu bliver de så igen afskrevet, som skønlitterært pjat. Det er måske en ide at finde en middelvej - ikke den gamle middelvej, hvor man blander kilderne for at fremstille en ny. Men prøve at finde den historiske kerne i sagnene og endvidere bruge slægtsforskning/navnebrug, til at beregne slægtsskabet mellem vore tidligste konger. Det er forsøgt i flere udgivelser i de seneste år - uden at disse dog nævnes her. F fortæller nogle gode skønlittelære historier med basis i kilder, fortolkning og lidt gætterier.

Bogen er velredigeret, jeg fandt kun en enkelt lille sproglig fejl og lidt problemer med kongernes aner. F afskaffer undervejs tillige og med god grund: Vikinger, Borgerkrige, Danmark som et lille forsvarsløst land, Nationalstater i tidlig middelalder, Margrethe d. 1. og endda Kalmarunionen, samt Gorm d. Gamle som første danske konge og at demokratiet kom fra Grækenland, Danehof eller Magna Carta, men i stedet for fra de købmandsstyrede tyske byer. F konkluderer til sidst at Danmark ikke er en ren tilfældighed, men heller ikke skæbnebestemt. Man savner en del forklaringer på nogle af de nye konklusioner og løsninger - men det sidste er jo ikke kun F's skyld. Historien kan aldrig skrives korrekt og fyldestgørende. F er med denne fine bog kommet med et spændende og nyskabende bud på en vigtig periode i danernes historie. Den kan varmt anbefales, som et vægtigt indlæg i den tidligste Danmarkshistorie.

[Historie-online.dk, den 23. august 2023]

← [Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER

TIBERIUS - EN BIOGRAFI

PEASANTS AND PRAYERS

FYN I FORTIDEN